

LILLESKOLERNES SAMMENSLUTNING

Mundtlig beretning
Repræsentantskabsmøde, 7. maj, 2020

Lilleskolerne – gamle som nye - er vævet sammen af fælles historier, fælles oplevelser, fælles initiativer og fælles projekter. Lilleskolerne er bundet sammen af det, vi der befolker skolerne vil, det vi mødes om og det vi opnår hver for sig og sammen på tværs af skolerne.

Vi der lave lilleskole, tror stadig på, at skolen kan og skal være et sted, hvor børn trives, lærer, leger og udvikler sig. At børnene og børnenes holdninger og meninger betyder noget, at barndommen, ungdommen og skolen har en værdi i sig selv – og at børnenes skoleliv betyder noget for, at de en dag kan blive livsduelige, kritiske og deltagende voksne.

Lilleskolernes sammenslutning har i rigtig mange år dannet ramme om mange forskellige initiativer - for vi vil noget med hinanden på tværs af skolerne:

Vi vil noget, når vi laver festival – en festival hvor børn og unge fra hele landet kan mødes og spille musik og teater for hinanden og for sig selv og opleve sammenhold og glæde og fællesskab.

Vi vil noget, når vi diskuterer pædagogik – vi vil udfordre og udfordres – fordybe os i – og stille spørgsmål til den måde skolen og samfundet er indrettet på og udfordre gængse forståelser og blive klogere på barnet, skolen og samfundet.

Vi vil noget, når mødes i netværk, besøger hinandens skoler og snakker om, hvordan vi laver god skole – udvikler skolen – inspirere hinanden med praksiseksempler og gode idéer fra hverdagen, bliver klogere og støtter op om hinanden, når udfordringerne i dagligdagen bliver store.

Og det har vi netop ALLE oplevet, da vi blev ramt af at skulle bedrive skole i en coronatid. Også her vil vi noget med hinanden: 40-50 ledere er mødtes 2 gange om ugen på 12 zoomkonferencer i LS-regi og er blevet informeret, inspireret og har udvekslet erfaringer. Vi har – på afstand - været sammen om alt det svære – og sammen om, hvordan man bedriver lilleskole i en coronatid. Og vi har ligeledes holdt zoommøder med bestyrelsesmedlemmer – så vi også i det forum har kunnet støtte, understøtte og inspirere hinanden, og det arbejde der går for sig på en skole i en coronatid.

For de seneste måneder har været omvæltende for og i skolen, hverdagen har slået kolbøtter, faste rutiner er på et øjeblik blevet annulleret og vi har alle sammen skulle finde vores plads i en skole, der først ikke kunne holdes på skolen - og siden heller ikke kunne holdes på skolen, for selvom nogle af børnene er tilbage på skolen, er de ikke tilbage i den lilleskole - som vi og de kender.

Når vi laver skole, er det for at børnene skal tage ved lære. Og skolen – og lilleskolerne – er netop udtryk for ambitioner og ønsker om at sætte rammerne og retningen for dette. Lilleskolerne er levende udtryk for, at vi selv – samfundsmæssigt, kulturelt og personligt – må og vil skabe mening med og sætte grænser for den opdragelse og undervisning der går og skal gå for sig i skolen. Det er om noget også det vi ser aktuelt med nedlukningen og genåbningen af skolerne – meningen med og grænserne for skolen har for en tid ændret karakter: fjernundervisning, to meters afstand og faste fembørns legegrupper giver måske mening i et sundhedsfagligt perspektiv, ikke i et pædagogisk.

Derfor gør det også ondt, pædagogisk, når vi ikke kan samles og synge og danse, lave og spise mad, spille musik og teater, arbejde på tværs af klasser – fordi det er sjovt, ja, men også fordi det er blodigt alvor; det er måder at arbejde pædagogisk på, med fag, færdigheder, faglighed og fællesskab. Det er ikke tilfældig *prøven-sig-frem* og *hyggetid*. *Det er ikke tam-tam uger*. Tværtimod: det er ambitiøst og seriøst pædagogisk arbejde med opdragelse og undervisning. Det er pædagogisk kvalificerede bestræbelser på at skabe mening med og sætte grænser for skolen.

I takt med at skolen åbner igen, skal vi ikke kun huske at værdsætte ledernes, lærernes og pædagogernes store arbejde – vi bør også se krisen som en anledning til at spørge, hvordan skolens form og indhold kan blive og vedblive at være et relevant modsvar til de udfordringer og muligheder, der eksisterer i lilleskolen og samfundet efter coronakrisen?

På trods af denne helt usædvanlige og udfordrende tid, er vi i dag mange lilleskolefolk samlet – på behørig afstand – for at fejre det meget stærke og relevante fællesskab vi har i Lilleskolernes Sammenslutning. I LS' bestyrelse har vi glædet os til denne dag. Selvom vi ikke kan mødes som vi plejer, og dele en øl i baren, er det alligevel en festdag for os.

I dag skal vi sammen afgøre Lilleskolernes Sammenslutnings fremtid: hvordan vi mener, at vi på den bedst mulige måde – og på den lange bane – kan sikre, at LS kan vedblive at være en skoleforening, der danner ramme om det fællesskab som sammenslutningen er for lilleskolerne - og som har blik for og kan understøtte og udfordre skolerne i deres organisation, ledelse og pædagogik og nære den særlige lilleskoleånd, som alle vi der er her, holder så utrolig meget af.

At sikre Lilleskolernes Sammenslutnings fremtid er ikke en opgave vi tager let på i LS' bestyrelse.

Når vi i dag fra bestyrelsen fremlægger vores forslag til, hvordan vi bedst kan gøre dette, udspringer det helt grundlæggende af et stærkt ønske om, at lilleskolerne og de der befolker dem, børn, medarbejdere og forældre også langt ud i fremtiden skal nyde godt af det stærke og berigende fællesskab, vi igennem mange år har mødt og er blevet tilbudt i vores arbejde på og med lilleskoler.

Det er meget vigtigt for os i bestyrelsen, at det rundsendte forslag til et nyt og selvstændigt LS er blevet til i dialog med jer ude på skolerne. Vi har siden repræsentantskabsmødet sidste år været rundt i landet og mødt rigtig mange af jer til regionsmøder, dialogmøder, fyraftensmøder, til ledertræf, lederinternat og i de forskellige netværk, til bestyrelsesmøder og på pædagogiske dage på jeres skoler. Og derudover har vi kontaktet samtlige skoler, for at sikre at forslaget forud for repræsentantskabet er nået ud til alle ledere og bestyrelser på alle skolerne.

Heldigvis kan vi konstatere, at I på rigtig mange skoler allerede har haft en god og grundig drøftelse af forslaget om hvorvidt Lilleskolernes Sammenslutning i fremtiden skal være en selvstændig full-service skoleforening. På nuværende tidspunkt har 38 skoler – svarende til 7166 elever tilkendegivet at I ønsker at forblive medlemmer i et nyt og selvstændigt LS og *sendt fuldmagter* – og derudover har skoler svarende til ca. 1000 elever tilkendegivet at I også ønsker at være med i et nyt selvstændigt LS.

Med udgangspunkt i den dialog vi havde - og det mandat vi fik på repræsentantskabet sidste år, har vi fra bestyrelsens og sekretariatets side i løbet af året virkelig været i arbejdstøjet:

Bestyrelsen har afsøgt mulighederne for at udvide det økonomiske råderum i LS - for ad den vej at give mulighed for at udvide og styrke sekretariatet – med henblik på at arbejde for de visioner om et bæredygtigt og fremtidssikret LS, som skolerne stemte for sidste år.

Det har vi forsøgt via søgning af fondsmidler, etablering af samarbejder med andre aktører, samfinansiering af ansættelser og projekter, samt tiltrækning af nye medlemsskoler. Det har givet noget, men det er ikke lykkedes at skabe signifikante eller langtidsholdbare åbninger ad de veje.

Bestyrelsen har ligeledes fundet det nødvendigt at gå i skarp dialog med Friskoleforeningen med henblik på at få nogle klare svar på, hvordan en fremtidig bæredygtig samarbejdsaftale imellem de to foreninger kunne se ud.

Da LS i 2015 meldte 60 lilleskoler og knap 10.000 elever ind i dansk friskoleforening 'en bloc', var det med en begrundet forventning om et tæt og tillidsfuldt samarbejde.

Dobbeltorganiseringen blev jo netop en realitet i lyset af et indledende og positivt

sekretariatsfællesskab de to foreninger imellem tilbage i 2014, og en række spændende og udviklende møder de to bestyrelser imellem.

Dobbeltorganiseringen – tog den gang afsæt i, at LS og Friskoleforeningen var samarbejdspartnere; det lå ligesom i ånden, at LS som forening havde en særlig stemme og position i og for Friskolerne. Vi gik sammen om at styrke den politiske stemme, vi gik sammen om at styrke sekretariatsbetjeningen og det pædagogiske udviklingsarbejde (det var jo også i det lys, at I støttede op om dobbeltorganiseringen.) Og LS bandt sig til Friskolerne via vores vedtægter (§ 2) – det var dengang i 2015 et bud på - at fremtidssikre lilleskolerne – at slå os sammen med en større forening.

Har vi så fået det vi kom efter og håbede på?

Det har vi brugt det forgange år på at spørge jer om – og diskutere med jer – ude på skolerne, og ikke mindst drøfte i LS' bestyrelse.

Når vi i dag i LS' Bestyrelse ikke længere ser dobbeltorganiseringen som en attraktiv model for lilleskolerne, skyldes det en række ting:

For det første, er det blevet klart for os, at LS ikke har en særlig plads eller stemme i Friskolerne, og at vi ikke betragtes som den nære samarbejdspartner som lilleskolerne gik ind i dobbeltorganiseringen med en begrundet forståelse af og forventning om.

Det er blevet helt klart for os, at LS ikke er – og ikke bliver – en forening i foreningen. Det er den enkelte skole, dens ansatte og forældre, der er medlem af Friskoleforeningen.

Og det er blevet tydeligt for os, at Friskoleforeningen ikke ser situationen og samarbejdet på samme måde, som vi gør.

For det andet, er der tale om betydelige forskelle i medlemsbegreberne i de to foreninger: Lilleskolernes Sammenslutning er en skoleforening. Det er skolerne der er medlem hos os, og vi hylder et medlemsbegreb, hvor der lægges vægt på, at de demokratiske processer tager afsæt i de drøftelser der foregår ude på skolerne – imellem bestyrelse, ledelse, medarbejdere, forældre og børn – for derefter at blive udtrykt i én stemme pr. skole på repræsentantskabet.

– og vi sætter således skolen først.

Hos Friskolerne fører man hjemmenes sag – og *alle* på skolen, både forældre og ansatte, er medlemmer, de kan alle deltage på og har hver én stemme til Friskolernes landsmøde.

I Friskoleforeningen har alle medlemmer således også lige adgang til rådgivning i Friskolernes Hus. Det vil sige, at man f.eks. kan opleve at en leder og en ansat og en forælder alle tre søger og får rådgivning i den samme sag!

Det rejser nogle klare dilemmaer, at en skole er medlem af to foreninger, hvoraf den ene er en skoleforening, der varetager skolens interesse via bestyrelsen og ledelsen, og den anden en forening der varetager alle aktørers interesser – hvad skal man som skole læne sig op ad? Derudover har medlemsbegrebet selvfølgelig også en betydning for, hvordan man arbejder med, kvalificerer og udvikler rådgivningsfeltet.

For det tredje, har en del skoler stillet spørgsmål til, hvorvidt vi reelt bliver repræsenteret i Friskolernes politiske strategier. F. eks når debatten om koblingsprocenten bliver vundet på argumentet om, ikke at sænke koblingsprocenten af hensyn til de mange små landsby friskoler- majoriteten af lilleskoler ligger i byerne – så bekymringen bliver; hvad sker der under de næste forhandlinger – risikerer lilleskolerne så, at der skal overføres midler fra byskoler til landsbyskoler?

Og senest i forbindelse med udmeldingen her under coronakrisen, hvor Friskolerne gik ud og sagde, at mere end 300 friskoler stod klar til at lukke de ældste elever ind igen, idet mange af friskolerne er små skoler med gennemsnitligt 130-140 elever – og fordi friskolerne ofte ligger i landdistrikterne.

Og sidst men ikke mindst, er der jo økonomien.

Som vi allerede tog hul på repræsentantskabet sidste år, er det i løbet af de sidste år blevet helt klart, at hvis vi ønsker at opretholde, udvikle og fremtidssikre et levedygtigt og stærkt LS, så er vi nødsaget til at udvide den økonomiske ramme for foreningen – således at det bliver muligt at fastholde det høje og attraktive aktivitetsniveau vi har, realisere vores visioner og tilbyde og være en attraktiv arbejdsplads.

Pt. har vi et budget på en lille million. Det giver os mulighed for at have en medarbejder ansat på 75%. 75 %, det betyder, at man som medarbejder skal have en ansættelse på 25 % et andet sted ved siden af sit arbejde i Lilleskolerne.

Skolerne har nu i en årrække – til stor inspiration og begejstring - oplevet, hvad det giver os, at have en sekretariatsleder med en stærk pædagogisk fundering og et kvalificeret kritisk blik på det at lave og udvikle skole

I bestyrelsen er der overhovedet ingen tvivl: hvis vi ønsker at opretholde det høje niveau vi oplever i dag, må vi sikre, at LS bliver en attraktiv arbejdsplads, hvor vi kan tilbyde fuldtidsstillinger og favorable vilkår – gode rammer, med dygtige kollegaer man kan samarbejde med, sparre med og udvikle med – ellers tror vi simpelthen ikke på, at vi kan fastholde medarbejdere på dette niveau på den lange bane.

Det koster selvfølgelig.

Vi har derfor – ud over møderne i det samarbejdsudvalg vi fik etableret med LS og friskoleforeningen - taget initiativ til, et fælles bestyrelsesmøde imellem friskolernes Styrelse

og LS' bestyrelse, for at **sikre** at hele styrelsen var klar over at LS økonomiske situation kaldte på handling. Forud for mødet, havde vi i et brev beskrevet den økonomiske situation LS står i, og pointeret, at der skulle tages stilling til både økonomi og samarbejde i den eksisterende konstruktion.

På mødet fremlagde vi for styrelsen, at LS' bestyrelse i den kommende tid – dvs. i året der nu er gået – ville drøfte med lilleskolerne hvad de stod overfor:

- Hvis LS fortsatte i den nuværende konstruktion med Friskolerne - med de begrænsede muligheder for udvidelse af foreningens økonomiske råderum
- Hvis LS og Friskolerne lavede en ny og mere bæredygtig samarbejdsaftale
- Hvis lilleskolerne besluttede at de ønskede et nyt selvstændigt LS.

Det var i september.

På et efterfølgende samarbejdsudvalgsmøde i november med formænd, næstformand fra Friskolerne og sekretariatsledere fremlagde vi en række modeller:

Her spurgte vi Friskolerne direkte om de kunne se en model for sig, hvor de støttede økonomisk op om et styrket LS' sekretariat – som en slags betaling for de mange skoler og dermed børn vi har meldt ind i friskoleforeningen – og som en investering i det særlige pædagogiske arbejde der går for sig i LS til inspiration ikke bare for lilleskolerne, men for alle frie grundskoler og hele skolelandskabet.

1. Vi har direkte foreslået Friskoleforeningen en model, hvor vi fik adgang til et beløb, der svarer til kursusmidlerne således, at en vis sum kunne blive tilgængelige ikke bare for os, men for de forskellige netværk og skoleforeninger som Friskolerne rummer - under nogle særlige forudsætninger selvfølgelig
2. Vi har direkte foreslået Friskolerne en model, hvor Friskolerne afsnører 100 kroner pr. lilleskole-elev (opgjort pr 5. september) selvfølgelig med aftale om at LS skulle bidrage med nogle særlige indsatser ind i samarbejdet.
3. Vi har foreslået en samarbejdsmodel hvor vi – såfremt lilleskolerne besluttede at melde sig ud af friskoleforeningen – kunne fortsætte med at købe rådgivning i Friskolernes Hus.
4. Og vi har præsenteret den mulighed, at LS – såfremt der ikke kunne findes andre bæredygtige løsninger – igen ville blive en selvstændig skoleforening.

Det har ikke været muligt at forhandle en aftale på plads.

Friskoleforeningens svar på vores forslag har i grove træk været:

- De ville gerne lave aktiviteter med Lilleskolerne f.eks. være med til at samarbejde omkring at løfte Lilleskolernes symposium; Viden om viden... til et større arrangement – og gå sammen om at lave andre større pædagogiske arrangementer. De ville gerne mødes de to bestyrelser imellem og idéudvikle på fælles tiltag. Og de kunne også være interesseret i at lave nogle fælles undersøgelser af relevante områder, der kunne understøtte det politiske arbejde.
- De opfordrede Lilleskolefolk til at gøre deres stemme gældende på landsmødet.
- De foreslog, at vi kunne hæve kontingentet i LS med 100,- pr. elev.
- Og ikke mindst foreslog de at sætte lilleskolerne fri – hvis lilleskolerne ikke var tilfredse i Friskoleforeningen, måtte de jo melde sig ud!

Når det ikke er lykkedes os at forhandle en bæredygtig aftale på plads, tror vi primært det skyldes, at det er skolerne der er medlem af Friskoleforeningen – som enkeltskoler – og at friskoleforeningen ikke ser det som en mulighed at favorisere en gruppe af skoler frem for andre – og heller ikke giver udtryk for at de kunne have interesse i finde en vej for dette – f.eks. i form af en paraplyorganisation.

Vi har spurgt os selv, om vi har gjort nok for at søge indflydelse?

Sidste år på ledertræffet forhørte bestyrelsen sig hos lederne, om der var interesse for at arbejde på at fylde busser op og køre sammen til friskolernes landsmøde og søge indflydelse ved at møde talstærkt op. Sagen er jo, at der kommer ca. 600 friskolemedlemmer til landsmødet hvert år, og det afholdes i Kolding, så hvis vi som lilleskolefolk skal have indflydelse – påvirke eller stemmes ind – skal vi møde meget talstærkt frem. På det ledertræf var Peter Bendix tilstede – efterfølgende gjorde han det helt klart for os i bestyrelsen, at hvis vi lilleskolefolk møder op i busser vil det blive set som et kup!

Men, når vi ikke har kunnet opnå indflydelse via friskolernes styrelse, så skyldes det også, at de lilleskolefolk der er blevet valgt ind i friskolernes styrelse har siddet der som medlemmer fra en friskole, på lige fod med de andre medlemmer fra friskoler – og altså ikke som repræsentanter for Lilleskolerne.

Alt i alt, er vi således i LS' bestyrelse blevet nødsaget til at gentænke fremtidssikringen af Lilleskolernes Sammenslutning, og det er derfor vi nu – sammen med jer – står klar til at effektuere en full-service selvstændig skoleforening.

I LS' bestyrelse vurderer vi nu, i høj grad også med afsæt i den tætte dialog vi har ført med jer – medlemsskolerne – igennem det sidste år, at tiden er inde til at samle kræfterne, og at lilleskolerne – og I der er ude på skolerne – er bedre tjent med et selvstændigt LS.

Ved at reetablere LS som en selvstændig skoleforening med aktiviteter, rådgivning og interessevaretagelse, har vi mulighed for at sikre det værdifulde fællesskab for lilleskolerne,

som Lilleskolernes Sammenslutning i bund og grund er og har været igennem mange år – til gavn og glæde for den enkelte lilleskole, for børn og forældre, for lokalområderne, det omkringliggende skolelandsskab og det samfund som skolerne står i relation til.

Den 7. maj er blevet lilleskolernes nye 5. september – vi har talt børn nu igennem flere uger – og glæden i bestyrelsen og på sekretariatet da fuldmagterne begyndte at strømme ind, var ikke til at tage fejl af. Lilleskolernes sammenslutning er skolernes forening, vi er til for skolerne og for jer der befolker dem – og glæden ved at have set jer og hørt jer rigtigt – så mange af jer – er utrolig stor.

Så har vi prøvet det – også at være friskoler.

Der er mange vi kunne takke – det plejer vi også at gøre - og det lover jeg, at vi gør igen næste år. Men i år er der kun en, vi vil rette en tak til – og han skal stå alene og modtage sin hyldest. For uden ham, ville vi på ingen som helst måde være i nærheden af at stå hvor vi står i dag.

Sune Jon Hansen lilleskolernes formidable, begavede og inspirerende sekretariatsleder og samlingspunkt. På bestyrelsens vegne vil jeg sige – vi bøjer os i støvet for din indsats og din præstation, din vedholdenhed og det faktum at du fik os i mål.

Af hjertet tak på egne og bestyrelsens og lilleskolernes vegne.

Og hermed overgiver jeg bestyrelsens beretning til repræsentantskabet.

På bestyrelsens vegne

Jasmin Heide

Formand